

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۲۷	فصل اول: مفاهیم و منابع
۲۹	بخش اول : مفاهیم مرتبط با حقوق نفت و گاز
۲۹	۱-۱-۱- نفت و گاز
۲۹	۱-۱-۲- منابع نفتی ایران
۳۰	۱-۲-۱- مالکیت منابع نفت
۳۱	۱-۲-۲- حاکمیت ملی بر منابع نفت
۳۲	۱-۳-۱- عملیات نفتی
۳۳	۱-۳-۱-۱- عملیات بالادستی
۳۴	۱-۳-۱-۲- عملیات پائین دستی
۳۴	۱-۳-۳- عملیات میان دستی
۳۵	۱-۴-۱- آلودگی نفتی
۳۷	بخش دوم : منابع مسئولیت مدنی
۳۷	قسمت اول: منابع داخلی
۳۷	۱-۱-۲-۱- قانون مدنی ایران
۳۸	۱-۲-۱-۲- قانون مسئولیت مدنی
۳۸	۱-۲-۱-۳- قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا، مصوب ۱۳۷۴/۲/۳
۳۸	۱-۲-۱-۴- قانون راجع به مجازات اخلاک‌گران در صنعت نفت، مصوب ۱۳۳۶
	۱-۲-۱-۵- قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست، مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸ و
۳۹	اصلاحیه آن، مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۴
	۱-۲-۱-۶- دستورالعمل ارزیابی اثرات محیط زیستی خطوط لوله انتقال نفت و
۳۹	گاز، مصوب معاونت امور مهندسی و ساخت داخل وزارت نفت ۱۳۸۶
	۱-۲-۱-۷- قانون مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و
۴۰	دریای عمان ، مصوب ۱۳۷۲
	۱-۲-۱-۸- قانون حفاظت دریا و رودخانه های مرزی از آلودگی با مواد نفتی ،
۴۱	مصوب ۱۳۵۴
۴۱	قسمت دوم: منابع خارجی
۴۱	۱-۲-۲-۱- قانون مدنی فرانسه

۶ □ مسئولیت مدنی شرکت های نفتی دولتی

- ۴۲-۲-۲-۱- مقررات کشور فرانسه راجع به تردد کشتی ها از دریای مدیترانه.....
- ۴۳-۲-۲-۱- کنوانسیون اروپائی مصونیت دولت.....
- ۴۶-۲-۲-۱- معاهده منشور انرژی.....
- ۴۷-۲-۲-۱- تاریخچه معاهده.....
- ۴۸-۲-۲-۱- اهداف معاهده.....
- ۴۸-۲-۲-۱- ابعاد معاهده.....
- ۴۸-۲-۲-۱- الزامات معاهده.....
- ۲-۲-۱-۴-۱- الزامات معاهده پیرامون شرکت های دولتی فعال در
- بخش انرژی.....
- ۲-۲-۱-۴-۲- الزامات معاهده پیرامون راهکارهای سرمایه گذاری.....
- ۲-۲-۱-۴-۳- جبران خسارت های غیرقراردادی.....
- ۲-۲-۱-۴-۵- ایجاد مسئولیت بین المللی برای دولت ها بدون نیاز به «
- شرط پاسداشت تعهدات».....
- ۲-۲-۱-۴-۶- مبنای مسئولیت مدنی در معاهده.....
- ۲-۲-۱-۵- معاهدات بین المللی در خصوص عملیات بالادستی.....
- ۲-۲-۱-۶- کنوانسیون های بین المللی درباره جلوگیری از آلودگی آب دریاها.....

فصل دوم: شرکت های دولتی و شرکت های نفتی دولتی.....

- بخش اول: دولت و شرکت دولتی.....
- قسمت اول: مفهوم دولت.....
- قسمت دوم: شرکت دولتی در حقوق ایران.....
- ۲-۱-۲-۱- تاریخچه.....
- ۲-۱-۲-۲- تعریف.....
- ۲-۱-۲-۳- فلسفه و ماهیت.....
- ۲-۱-۲-۴- هدف.....
- ۲-۱-۲-۵- تشکیل.....
- ۲-۱-۲-۶- اداره.....
- ۲-۱-۲-۷- انحلال.....
- ۲-۱-۲-۸- شخصیت حقوقی.....
- ۲-۱-۲-۸-۱- جایگاه شرکت دولتی در تقسیم بندی شخصیت حقوقی.....
- ۲-۱-۲-۸-۲- تفکیک شخصیت حقوقی شرکت دولتی از شخصیت حقوقی
- دولت.....
- ۲-۱-۲-۸-۳- آغاز و پایان شخصیت حقوقی شرکت های دولتی.....

فهرست مطالب □ ۷

۷۵.....	۹-۲-۱-۲-۲ منابع و نظارت مالی
۷۶.....	قسمت سوم: شرکت دولتی در حقوق فرانسه
۷۸.....	بخش دوم: شرکت نفتی
۷۸.....	قسمت اول: تعریف شرکت نفتی
۷۹.....	قسمت دوم: شرکت های نفتی دولتی
۷۹.....	۱-۲-۲-۲ فلسفه شرکت های نفتی دولتی
۸۰.....	۲-۲-۲-۲ تعریف شرکت های نفتی دولتی
۸۰.....	۳-۲-۲-۲ شکل سازمانی شرکت های نفتی دولتی
۸۱.....	۴-۲-۲-۲ بزرگترین شرکت های نفتی دولتی در جهان
۸۲.....	۵-۲-۲-۲ کارکردهای شرکت های نفتی دولتی
۸۴.....	۶-۲-۲-۲ نمودار شرکت های نفتی دولتی تابعه وزارت نفت ایران
۸۶.....	قسمت سوم: مطالعه موردی شرکت نفتی توتال
۸۷.....	۱-۳-۲-۲ تاریخچه
۸۷.....	۲-۳-۲-۲ سیاست های خارجی
۸۸.....	۳-۳-۲-۲ گستره عملیات بالادستی و پائین دستی
۸۹.....	۴-۳-۲-۲ سهامداران
۹۰.....	۵-۳-۲-۲ چندملیتی بودن
۹۱.....	فصل سوم: مبانی مسئولیت مدنی
۹۳.....	بخش اول : مسئولیت مدنی دولت
۹۳.....	قسمت اول: مبنای فلسفی و سیاسی مسئولیت مدنی دولت و قلمرو مسئولیت آن
۹۵.....	قسمت دوم: مبنای مسئولیت مدنی دولت در حقوق ایران
۹۵.....	۱-۲-۱-۳ نظریه دو سویه بودن رابطه مسئولیت مدنی
۹۷.....	۲-۲-۱-۳ نظریه سه سویه بودن رابطه مسئولیت مدنی
۹۷.....	۳-۲-۱-۳ نظریه بینابین
۹۸.....	۴-۲-۱-۳ مسئولیت مدنی مبتنی بر تقصیر دولت
۱۰۰.....	۵-۲-۱-۳ مسئولیت مدنی مبتنی بر عدم تقصیر دولت
۱۰۱.....	قسمت سوم: مبنای مسئولیت مدنی دولت در حقوق فرانسه
۱۰۵.....	بخش دوم : مبنای مسئولیت مدنی شرکت های دولتی
۱۰۵.....	قسمت اول: نقطه تلاقی مسئولیت مدنی دولت و شرکت دولتی
۱۰۶.....	قسمت دوم: تفاوت مبنای مسئولیت مدنی شرکت دولتی با مسئولیت مدنی دولت
	قسمت سوم: مسئولیت اجتماعی؛ یکی از مبانی مسئولیت مدنی شرکت دولتی در
۱۰۷.....	حقوق فرانسه

۸ □ مسئولیت مدنی شرکت های نفتی دولتی

- قسمت چهارم: مسئولیت مدنی شرکت های مادر تخصصی و شرکت های نسل دوم
در ایران ۱۰۸
- بخش سوم : مبنای مسئولیت مدنی شرکت های نفتی دولتی ۱۱۰
- قسمت اول: جایگاه مسئولیت مدنی شرکت های نفتی دولتی در تقسیم بندی
مسائل مسئولیت مدنی ۱۱۰
- قسمت دوم: تفاوت مبنای مسئولیت مدنی شرکت های نفتی دولتی با شرکت های
دولتی ۱۱۱
- فصل چهارم: ارکان مسئولیت مدنی** ۱۱۵
- بخش اول : مسئولیت مدنی ناشی از عملیات نفتی ۱۱۷
- قسمت اول : مسئولیت مدنی ناشی از عملیات بالادستی ۱۱۸
- ۱-۱-۱-۴ حفр چاه ۱۱۹
- ۱-۱-۱-۴ سلب مالکیت ۱۱۹
- ۱-۱-۱-۴ سلب مالکیت توسط دولت در حقوق ایران ۱۲۰
- ۱-۱-۱-۴ سلب مالکیت توسط دولت در قانون مدنی فرانسه ۱۲۱
- ۱-۱-۱-۴ احتراق چاه ۱۲۲
- ۱-۱-۱-۴ تولید و استخراج ۱۲۳
- ۱-۱-۱-۴ آلودگی دریایی ۱۲۳
- ۱-۱-۱-۴ آلودگی فراساحلی ۱۲۴
- ۱-۱-۱-۴ وظیفه دولت ها در جلوگیری از آلودگی ۱۲۴
- فراساحلی ۱۲۵
- ۱-۱-۱-۴ پیامدهای آلودگی فراساحلی ۱۲۵
- ۱-۱-۱-۴ آلودگی ساحلی ۱۲۶
- ۱-۱-۱-۴ آلودگی گودال ها ۱۲۶
- ۱-۱-۱-۴ برداشت غیرصیانتی ۱۲۷
- قسمت دوم : مسئولیت مدنی ناشی از عملیات پائین دستی ۱۲۸
- ۱-۱-۱-۴ انتقال نفت و گاز ۱۲۸
- ۱-۱-۱-۴ انتقال از طریق خط لوله ۱۲۹
- ۱-۱-۱-۴ اثرات زیست محیطی خط انتقال گاز ۱۳۰
- ۱-۱-۱-۴ انفجار در خط لوله های انتقال ۱۳۱
- ۱-۱-۱-۴ انتقال از طریق دریا ۱۳۲
- ۱-۱-۱-۴ آلودگی آب ۱۳۲
- ۱-۱-۱-۴ پالایش ۱۳۳

- بخش دوم: سایر موارد مسئولیت مدنی ۱۳۵
قسمت اول: مسئولیت مدنی ناشی از ضعف مدیریت پیمانکاران ۱۳۵
قسمت دوم: مسئولیت مدنی ناشی از خسارات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ۱۳۶

فصل پنجم: آثار مسئولیت مدنی ۱۳۹

- بخش اول: دعوای مسئولیت مدنی ۱۴۱
قسمت اول: اقامه دعوا ۱۴۱
۱-۱-۱-۵ خواننده دعوا ۱۴۱
۲-۱-۱-۵ مرجع رسیدگی به دعوای مسئولیت ۱۴۲
۱-۲-۱-۱-۵ حل اختلاف نفتی با استفاده از شیوه های غیر حقوقی ۱۴۳
۲-۲-۱-۱-۵ حل اختلاف نفتی از طریق روش های حقوقی ۱۴۴
۳-۲-۱-۱-۵ تعارض دادگاه ها ۱۴۵
۳-۱-۱-۵ قانون حاکم ۱۴۶
۱-۳-۱-۱-۵ نظریه ها ۱۴۷
۲-۳-۱-۱-۵ پرونده های نفتی ۱۴۹
۳-۳-۱-۱-۵ راه حل پذیرفته شده در حقوق ایران ۱۵۱
۴-۳-۱-۱-۵ راه حل پذیرفته شده در حقوق فرانسه ۱۵۱
۱-۴-۳-۱-۱-۵ قانون مدنی فرانسه ۱۵۱
۲-۴-۳-۱-۱-۵ دکترین حقوقی فرانسه ۱۵۱
۳-۴-۳-۱-۱-۵ دیدگاه دیوان عالی فرانسه ۱۵۲

قسمت دوم: طرح دعوای مربوط به شرکت های دولتی در دیوان عدالت

- اداری ایران ۱۵۳
۱-۲-۱-۵ رویکرد قانون تشکیلات و آئین دادرسی دیوان عدالت اداری نسبت
به صلاحیت دیوان در رسیدگی به دعوای مربوط به شرکت های دولتی ۱۵۳
۲-۲-۱-۵ رویه دیوان عدالت اداری نسبت به صلاحیت دیوان در رسیدگی به
دعوای مربوط به شرکت های دولتی ۱۵۴
۱-۲-۲-۱-۵ رویکرد یک وجهی ۱۵۴
۲-۲-۲-۱-۵ رویکرد دو وجهی ۱۵۶
قسمت سوم: نگاهی به شورای دولتی فرانسه ۱۵۷
قسمت چهارم: بررسی رأی اریکا ۱۵۸
۱-۴-۱-۵ اجرای قانون فرانسه برای نشت نفتکش های بیگانه در منطقه
انحصاری اقتصادی ۱۵۹

۱۰ □ مسئولیت مدنی شرکت های نفتی دولتی

۱-۴-۲- بحث حقوقی در مورد صلاحیت دادگاه فرانسه و اجرای قانون	
فرانسه.....	۱۶۰
۱-۴-۳- صلاحیت دادگاه فرانسه بر اساس محل وقوع خسارت.....	۱۶۲
۱-۴-۴- راه حل نمادین برای در نظر گرفتن منافع ملی و مسائل زیست	
محیطی.....	۱۶۳
۱-۴-۵- مسئولیت کیفری شرکت توتال.....	۱۶۴
۱-۴-۵-۱- چارتر پارتی؛ اساس انتساب مالی جرم.....	۱۶۴
۱-۴-۵-۲- عدم انجام مسئولیت شرکت توتال، با در نظر گرفتن تعهدات	
اختیاری اش در زمینه مسئولیت های اجتماعی شرکت ها.....	۱۶۵
۱-۴-۶- تعهدات مسئولیت مدنی شرکت توتال برای قصور بی احتیاطی.....	۱۶۸
بخش دوم : جبران خسارت.....	۱۷۰
قسمت اول: شیوه جبران خسارت.....	۱۷۰
قسمت دوم: میزان جبران خسارت.....	۱۷۱
قسمت سوم: تأمین جبران خسارت.....	۱۷۳
نتیجه گیری.....	۱۷۷
فهرست منابع.....	۱۸۱